

2024

2025

Jaarverslag

Inhoud

jaarverslag

Inleiding jaarverslag	3	Luxe verzuim	9
Doelstellingen startWijzer	4	Handhaving	10
(Mbo-)leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches	5	Aanpak School-aanwezigheid	11
Thuiszitters	6	Aantal leerlingen mbo 18-23	12
Absoluut verzuim	7	Verzuim 18+	13
Vrijstellingen	8	Aantal voortijdig schoolverlaters per gemeente	14
Wettelijk en overig verzuim	9	Typeringen voortijdig schoolverlaters	15

Voor u ligt het jaarverslag startWijzer 2024-2025. startWijzer is de samenwerking binnen regio De Friese Wouden op het gebied van leerplicht en Doorstroompunt. Alle leerplichtambtenaren, beleidsmedewerkers onderwijs, leerplicht en Doorstroompunt, doorstroomcoaches, ondersteuners en mbo-leerplichtambtenaren maken deel uit van deze samenwerking. Voor alle 7 gemeenten in de regio zetten zij zich afgelopen schooljaar dagelijks in voor het recht op onderwijs en ontwikkeling van alle jeugdigen en jongeren van 5 tot 23 jaar. Hun inzet is gericht op het stimuleren van het afronden van de schoolopleiding en het voorkomen van schoolverzuim, zodat zoveel mogelijk jongeren de best passende en duurzame plek binnen de maatschappij en op de arbeidsmarkt vinden.

Ook in 2024-2025 was de meerwaarde van deze regionale samenwerking zichtbaar. Zo draagt startWijzer actief bij aan alle 5 opgaveteams van het regionaal actieplan van de Regionale Educatieve Jeugd Agenda (REJA).

Dit zijn de volgende opgaves:

- Opgave 1: Duidelijke samenwerkingsafspraken over het grijze gebied tussen onderwijs- en jeugdwetgeving;
- Opgave 2: Investeren in (potentiële) thuiszittende jeugdigen;
- Opgave 3: Een passend aanbod aan thuiszittende jeugdigen te bieden;
- Opgave 4: Voorkomen voortijdig schoolverlaten;
- Opgave 5: Samenwerking rond onderwijs voor jeugdige nieuwkomers versterken.

Inleiding

En vanuit het regionaal actieplan startWijzer is in 2025 een belangrijke wijziging in de organisatie van leerplicht doorgevoerd. We werken nu met 4 regionale BOA's die uniform en efficiënt uitvoering geven aan handhavende taken binnen alle regiogemeenten.

Daarnaast zette startWijzer zich uiteraard in voor het voorkomen en terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie bij een vervolgstap vanuit het onderwijs. Door een actieve benadering en begeleiding van jongeren, maar ook door een stevige samenwerking met het onderwijs en ketenpartners binnen de arbeidsmarkt en zorg.

In dit jaarverslag leest u meer over de cijfers en resultaten in schooljaar 2024-2025.

In maart 2019 zijn de zeven gemeenten in de regio (Achtkarspelen, Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf) een samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor leerplicht en Doorstroompunt: het officiële begin van startWijzer.

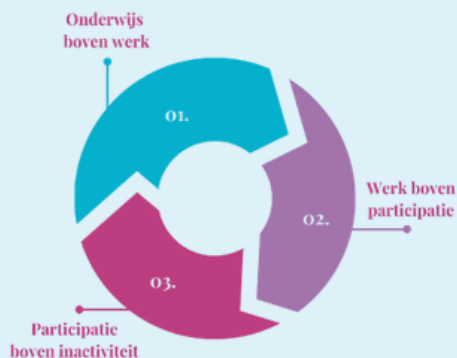
Als startWijzer willen we dat alle jeugdigen een opleiding op het hoogst haalbare en meest passende niveau voltooien en zo een duurzame start maken in onze maatschappij en op de arbeidsmarkt.

Dit doel behalen wij door

- ▶ Samen te werken op bestuurlijk, beleidsmatig en uitvoerend niveau met alle betrokken partijen.
- ▶ Een sluitend systeem van melding en registratie van verzuim en voortijdig schoolverlaters te realiseren in samenwerking met scholen, onderwijsinstellingen, leerplicht en Doorstroompunt.
- ▶ Samen met diverse betrokken instanties een sluitende aanpak te realiseren.
- ▶ De aanpak tot kwalificatie en participatie van jeugdigen te regisseren.

Hierbij hanteren wij de volgende regionale beleidsuitgangspunten

- ▶ 1 Onderwijs gaat boven werk;
- ▶ 2 Werk gaat boven participatie;
- ▶ 3 Participatie gaat boven inactiviteit.

Doelstelling

(Mbo-)leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches

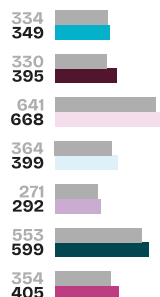
Binnen de regio hebben we 10 leerplichtambtenaren voor het primair en voortgezet onderwijs, daarnaast nog 5 mbo-leerplichtambtenaren. Samen hebben zij alle leer- en kwalificatieplichtige jongeren in beeld tussen de 5 en 18 jaar. Zij staan voor het recht op onderwijs voor alle jeugdigen. Daar waar een jeugdige minder of niet op school aanwezig is met vermoedelijke een ongeoorloofde reden (dus geen ziekte) staan zij aan de lat om het verzuim te doen stoppen en de jeugdige weer volledig(er) naar school te laten gaan.

Dat doen zij vanuit hun wettelijke kader (Leerplichtwet 1969) en conform de landelijke Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Een leerplichtambtenaar voor po en vo is gekoppeld aan de woongemeente van de jeugdige. De mbo-leerplichtambtenaren zijn gekoppeld aan een onderwijsinstelling/opleiding. Naast de leerplichtambtenaren zijn er 8 doorstroomcoaches. Zij hebben alle voortijdig schoolverlaters in onze regio in beeld en begeleiden hen waar nodig bij hun terugkeer naar onderwijs of een stap richting werk of hulpverlening. Daarnaast voeren zij ook preventieve taken uit door verzuimgesprekken te voeren met 18+ jongeren. Het primaire doel is altijd om zoveel mogelijk jongeren in staat te stellen een startkwalificatie te behalen. Wanneer dat niet mogelijk is, kijken zij naar de vervolgstappen die nodig zijn voor een duurzame plek op de arbeidsmarkt.

De regio in leerplicht cijfers en per gemeente

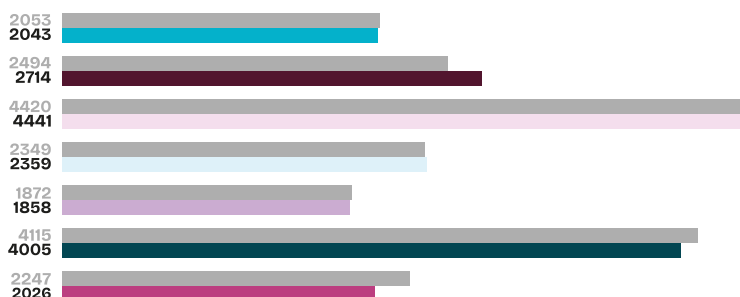
MBO leerplicht

2024 - 2025 2023 - 2024

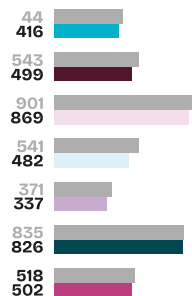
Basisonderwijs (incl. sbo)

2024 - 2025 2023 - 2024

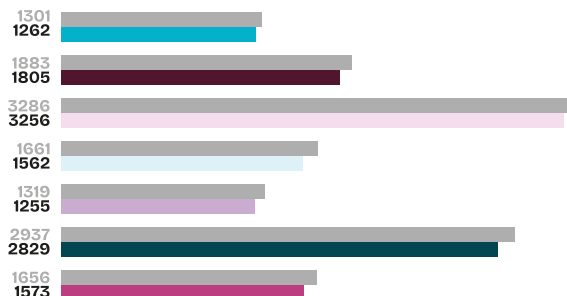
MBO 18 tot 23 jaar

2024 - 2025 2023 - 2024

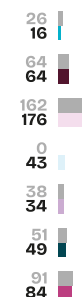
Voortgezet Onderwijs

2024 - 2025 2023 - 2024

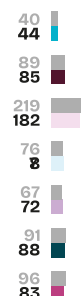
Speciaal Onderwijs (<12 jaar)

2024 - 2025 2023 - 2024

Voortgezet Speciaal Onderwijs

2024 - 2025 2023 - 2024

Thuiszitters

De groep thuiszitters die wij als startWijzer in beeld hebben, zijn de ongeoorloofde thuiszitters (absoluut verzuimers en langdurig relatief verzuimers). Daarnaast zitten natuurlijk de jeugdigen met een vrijstelling ook niet in de schoolbanken.

De samenwerkingsverbanden hebben de geoorloofde thuiszitters in beeld. Deze jeugdigen gaan niet naar school (of minder), maar dat is hen niet verwijtbaar.

Bij de thuiszitterstafel hebben we gezamenlijk (de samenwerkingsverbanden, het mbo en leerplicht) de gehele groep in beeld.

Vanuit startWijzer maken wij ons hard voor het recht op onderwijs en zijn wij vanuit dat kader veelal (actief of zijdelings) betrokken. We maken ons zorgen om de groep thuiszittende jeugdigen. Het worden er steeds meer, maar we hebben ze gezamenlijk ook beter in beeld. We hebben een regionaal thuiszittersprotocol, waarin we afspraken hebben gemaakt over hoe we gezamenlijk deze doelgroep in beeld houden en analyseren. Van daaruit werken we aan gezamenlijk beleid (onderwijs en gemeenten in onze regio) om het aantal thuiszitters te verminderen en een goed arrangement vorm te geven voor de thuiszittende leerling.

Dat doen wij middels ons eigen startWijzer actieplan, wat gelinkt is aan het actieplan van de REJA (regionale educatieve jeugd agenda).

We hebben thuiszittende leerlingen om hele diverse redenen. Vanuit de uitvoering zijn onze leerplichtambtenaren bij alle individuele casussen betrokken en werken er iedere dag aan om de jeugdige met een goed plan terug te laten keren in het onderwijs.

Absoluut verzuim

Wanneer leer- of kwalificatieplichtige jeugdigen niet staan ingeschreven bij een school, spreken we van absoluut verzuim. Dit is strafbaar. Gedurende een schooljaar komen er vanuit DUO veel absoluut verzuimmeldingen bij de afdelingen leerplicht binnen.

De medewerkers van de leerplichtadministratie (of bij gemeenten die deze functie niet hebben, de leerplichtambtenaar zelf) pakken deze meldingen in eerste instantie op. Zij onderzoeken of er daadwerkelijk sprake is van absoluut verzuim.

Heel vaak zien we dat de oorzaak van deze melding voortkomt uit een administratieve fout bij scholen of het pas later verwerken van de inschrijving op een school. In de tabel hieronder zijn deze administratieve absoluut verzuimers er uit gehaald. We tellen alleen de daadwerkelijke absoluut verzuimers en niet voor hoeveel casussen we onderzoek hebben gedaan.

We streven naar een zo uniform mogelijke registratie. Voor de cijfers rondom absoluut verzuim is dit echter niet volledig haalbaar, doordat regionaal verschillende systemen worden gebruikt. Hierdoor is een goede vergelijking van cijfers per gemeente lastig en vraagt dit vooral om een lokale duiding.

Langdurige verzuimers gedurende schooljaar

	24-25	23-24	22-23
Achtkarspelen	14	13	9
Heerenveen	17	17	8
Ooststellingwerf	1	1	3
Opsterland	3	0	1
Smallingerland	33	57	33
Tytsjerksteradiel	9	1	12
Weststellingwerf	6	1	12
Totaal regio	83	95	78

Einde schooljaar

	24-25	23-24	22-23
1	0	0	
11	0	6	
0	0	1	
3	0	0	
9	13	0	
0	0	1	
4	1	8	
28	14	14	

Absoluut verzuimers gedurende schooljaar

	24-25	23-24	22-23
Achtkarspelen	19	0	1
Heerenveen	33	29	29
Ooststellingwerf	4	2	1
Opsterland	3	3	7
Smallingerland	85	43	40
Tytsjerksteradiel	61	1	1
Weststellingwerf	3	4	8
Totaal regio	208	82	87

Einde schooljaar

	24-25	23-24	22-23
1	6	1	
9	19	15	
2	2	1	
2	2	7	
12	1	3	
1	0	1	
0	0	0	
27	30	17	

Vrijstellingen leerplicht regio

Wij zien een toename in het aantal vrijstellingen in onze regio. Met name voor artikel 5 onder a (psychisch en/of lichamelijk niet in staat om ingeschreven te staan bij een onderwijsinstelling).

Er wordt meer beroep op deze vrijstelling gedaan. Een leerplichtambtenaar kan en mag deze vrijstelling alleen afgeven als een onafhankelijke arts kan onderbouwen dat de jeugdige echt niet naar school kan.

We zijn kritisch op het afgeven van de vrijstelling. We vinden het belangrijk dat er een goed en gedegen onafhankelijk advies ligt als onderbouwing onder deze vrijstelling, waarin het belang van de jeugdige in alle facetten wordt meegenomen. Een permanente vrijstelling wordt in de regel niet afgegeven, alleen in zeer uitzonderlijke situaties. In principe is een vrijstelling voor 1 jaar. Dat is een bewuste keuze, omdat we zo in contact blijven en per jaar kunnen onderzoeken of (een vorm van) onderwijs wellicht toch haalbaar is.

	24-25	23-24	22-23
Vervangende leerplicht			
art. 3a – 14+ vervangende leerplicht	1	3	0
art. 3b – <16 jaar naar mbo	19	10	7
Vrijstellingen van inschrijvingsplicht			
art. 5 sub a – lichamelijke/psychische belemmering	158	112	108
art. 5 sub b – bezwaar richting onderwijs	57	41	32
art. 5 sub c – onderwijs in buitenland	21	14	21
art. 5a – trekkend bestaan	1	0	0
art. 15 – onderwijs op andere wijze (mbo)	24	28	24
Vrijstelling van geregeld schoolbezoek			
art. 11g – gewichtige omstandigheden (>10 dagen)	6	7	7
Totaal	287	215	168
Permanente vrijstellingen			
Lopend	21	26	31
Nieuw	9	1	6
Totaal	30	27	37

Wettelijk en overig verzuim

startWijzer ontvangt meldingen via DUO van scholen wanneer een jeugdige meer dan 16 uur te laat of afwezig is geweest in 4 weken (melding van wettelijk of relatief verzuim). Tevens hebben we ook de afspraak dat scholen eerder melden (bijv. 10x te laat of afwezig in het voortgezet onderwijs of bij zorgen), deze vallen onder overige meldingen. We zien vaak dat deze type meldingen in relatie tot elkaar staan. We hopen door vroegtijdig betrokken te zijn een wettelijke melding te voorkomen. Echter zien we ook dat de problematiek van jeugdigen de afgelopen jaren is verzwaaard. De reden van het verzuim is tegenwoordig vaak complex en het verzuim stopt dan niet van vandaag op morgen.

We vinden het belangrijk dat geen enkele jeugdige tussen wal en schip valt. Wij zien het zorgvuldig en goed melden van scholen, en daardoor mogelijk een toename van meldingen, als positief. Daar staat tegenover dat bij een daling van meldingen, dit niet per definitie betekent dat het beter gaat met de jeugdigen. We kijken ook in dat geval kritisch naar de oorzaak van de daling. Ligt dat bijvoorbeeld aan verminderde problematiek onder de jeugdigen, of aan het administratieve proces rondom meldingen?

We merken dat er vaker een preventief beroep op een leerplichtambtenaar wordt gedaan. Zelfs al voor de formele DUO melding. Dat is een trend waar we blij mee zijn en die past bij de huidige ontwikkelingen rondom schoolaanwezigheid op scholen. Tevens maakt dat dat wij als startWijzer zoekende zijn in de balans tussen preventief en curatief handelen. We juichen preventie toe, maar hebben ook een wettelijke taak na te komen in het curatieve stuk.

Tevens maakt dat dat wij als startWijzer zoekende zijn in de balans tussen preventief en curatief handelen. We juichen preventie toe, maar hebben ook een wettelijke taak na te komen in het curatieve stuk. Tevens zijn we door de formatie-omvang, het aantal beschikte uren, ook beperkt om grote stappen in het preventieve veld te kunnen zetten.

We worstelen met de vele verzuimmeldingen afkomstig van de doelgroep Nieuwkomers. Is het reëel dat we in het onderwijs hetzelfde vragen van deze doelgroep, die veelal uit getraumatiseerde jongeren in moeilijke situaties bestaat? We zijn zoekende naar de juiste balans. In principe hanteren we de lijn van gelijke behandeling, maar in de praktijk zien we dat situaties niet zelden om maatwerk vragen.

Bij de mbo studenten die ouder dan 18 jaar zijn is de leerplichtwet niet meer van toepassing. Echter is het niet aanwezig zijn van deze jongeren op school net zo zorgelijk als bij de doelgroep onder de 18 jaar. De Doorstroomcoaches pakken de verzuimmeldingen 18+ op. Zij acteren hetzelfde als de leerplichtambtenaren, met het grote verschil dat er geen leerplichtwet als stok achter de deur staat. Zij hebben als enige instrumenten: luisteren, bemiddelen, motiveren, stimuleren, ondersteunen. Het instrument handhaving is voor hen niet beschikbaar. Bovendien vraagt de Wet Van School naar Duurzaam Werk (zie ook volgende hoofdstuk) van startWijzer een grotere focus op de arbeidsmarkt als alternatief voor onderwijs, wanneer dat niet haalbaar is.

Luxe verzuim

Er is sprake van luxe verzuim als een leerplichtige jeugdige, zonder vrijstelling/toestemming, buiten de schoolvakantie (met ouders) op vakantie gaat. Scholen en instellingen zijn verplicht dit te melden bij de leerplichtambtenaar.

Handhaving

Een leerplichtambtenaar kan, wanneer het niet lukt om in het vrijwillige kader het verzuim te doen stoppen of hulpverlening in te zetten, handhaven. Het handhaven is een bevoegdheid van de BOA (buitengewoon opsporingsambtenaar) domein III-onderwijs. Niet elke leerplichtambtenaar in onze regio is bevoegd om te mogen handhaven.

In de regio is gekozen om een aantal leerplichtambtenaren een BOA taak te geven, zij voeren deze taak vanaf 1/1/2025 voor de gehele regio uit. Dit heeft als voordeel dat we meer kwaliteit leveren (immers als je iets vaker doet, word je er beter in), uniform werken en kosten besparen. Wij zien handhaving als een instrument voor de jeugdige, om op die manier, waar nodig een doorbraak te kunnen forceren. De MAS (methodische aanpak schoolverzuim) is hierin leidend.

Het handhaven bestaat uit een leerstraf via bureau HALT of het daadwerkelijk opmaken van een Proces Verbaal. In veel gevallen betekent dat laatste dat de jeugdige (en/of ouders) naar de rechtbank moeten komen voor een strafzitting.

In Nederland is een discussie gaande over of leerplicht wel thuis hoort in het strafrecht. Die discussie is al een aantal jaren gaande, maar is het afgelopen schooljaar in de versnelling gekomen. Het Openbaar Ministerie heeft aangekondigd geen zaken rondom vrijstellingen 5 onder b (bezwaar tegen de richting van het onderwijs) op te pakken. Om vervolgens ook landelijk het signaal af te geven helemaal te willen stoppen. Op het moment van schrijven is nog niet met zekerheid te zeggen wanneer het OM daar daadwerkelijk mee stopt. We sorteren (landelijk en regionaal) voor, door na te denken over de alternatieven.

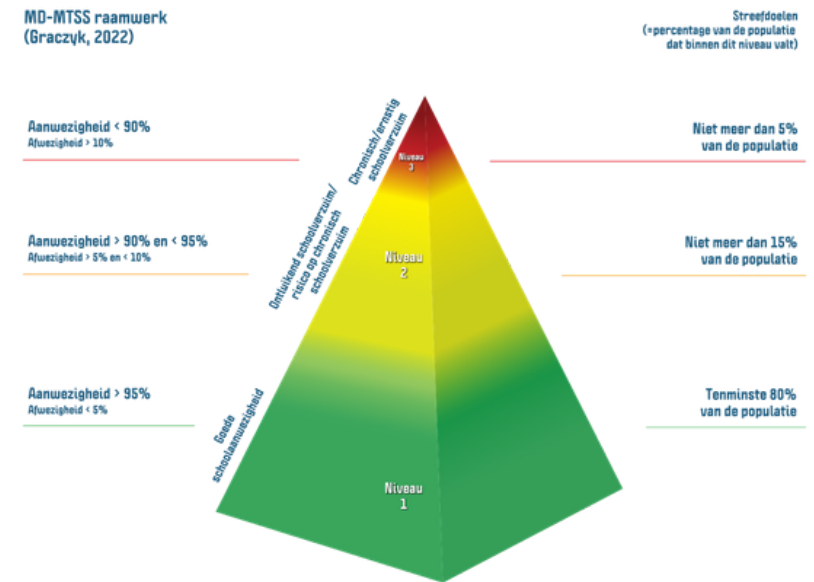
Proces-verbaal	(Speciaal) basisonderwijs	Voortgezet (speciaal) onderwijs	MBO (tot 18)	Totaal	Verwijzingen bureau HALT	(speciaal) onderwijs	MBO (tot 18)
Achtkarspelen	1	2	0	3	Achtkarspelen	1	0
Heerenveen	0	4	1	5	Heerenveen	5	0
Ooststellingwerf	3	4	0	7	Ooststellingwerf	4	0
Opsterland	0	1	0	1	Opsterland	0	0
Smallingerland	2	8	0	10	Smallingerland	13	0
Tytsjerksteradiel	0	2	0	2	Tytsjerksteradiel	0	0
Weststellingwerf	0	0	0	0	Weststellingwerf	0	0
Totaal regio	6	21	1	28	Totaal regio	23	0

Aanpak Schoolaanwezigheid

De aanpak Schoolaanwezigheid is een internationale evidence based aanpak, waarin de focus op schoolverzuim wordt verlegd naar aanwezigheid op school (los van plek en vorm), oftewel deelname aan het onderwijs. De aanpak gaat over de aan-/afwezigheid van leerlingen/studenten goed te registreren (zoals de onderwijswetten en de leerplichtwet al jaar en dag voorschrijven), de data te analyseren en vervolgens om te zetten in handelen.

In de aanpak ligt de focus niet op de groep die veel verzuim laat zien, waar we met elkaar veel multidisciplinaire overleggen organiseren. De aanpak richt zich juist op wat er nodig is om alle kinderen goed naar school te laten gaan. Er wordt gekeken naar randvoorwaarden, zoals een goed pedagogisch klimaat, toegankelijke school voor iedereen, de leerlingen/studenten zien en horen. Het is een multidimensionale aanpak en daardoor lastig om in een paar zinnen in dit verslag te beschrijven.

Er ligt een wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim in de Tweede Kamer. In dit wetsvoorstel wordt een voorzet gegeven met betrekking tot de aanpak schoolverzuim. Als deze wet wordt aangenomen dan zal die ingaan per 1/8/2026. Tegelijkertijd stond er tot 5 januari 2026 een internetconsultatie open voor het Besluit Terugdringen schoolverzuim, een Algemene maatregel van Bestuur, waarin scholen verplicht worden hun aanwezigheidsdata/verzuimdata te delen met gemeenten en samenwerkingsverbanden. Als de Raad van State in Q2 2026 instemt met dit besluit is de beoogde datum inwerkingtreding 1/8/2027.

De data vanuit de aanpak is zeer relevant voor de regio. Het zegt iets over hoe het met de jeugdigen in de regio gaat, het helpt ons te analyseren waar knelpunten zitten in goede schoolaanwezigheid en het helpt ons goede initiatieven te onderbouwen. Een goede Aanpak Schoolaanwezigheid bestaat uit een goede samenwerking in de keten (denk aan leerling/student – ouders – school – gemeente – JGZ – eventuele hulpverleningsorganisaties, etc).

De wethouders onderwijs hebben in het voorjaar van 2024 aan startWijzer gevraagd budget uit de Doorstroompunt-reserve vrij te maken om scholen te ondersteunen bij de implementatie van de aanpak schoolaanwezigheid. Tevens is startWijzer gevraagd om te sturen op universele registratie van aanwezigheid, zodat de data bovenscholen en regionaal te gebruiken is. Derhalve is in september 2025 het project 'Ieder1 telt mee' gestart. Waarin de projectmedewerker in samenwerking met de samenwerkingsverbanden onderwijs en het mbo in de regio scholen gaat ondersteunen in deze aanpak. De projectleider en de projectmedewerker hebben de train-de-trainer opleiding gevolgd bij de grondlegger van deze aanpak (P. Graczyk, Chicago).

	24-25	23-24	22-23
Achtkarspelen	502	518	534
Heerenveen	826	835	863
Ooststellingwerf	337	372	394
Opsterland	482	541	482
Smallingerland	869	901	908
Tytsjerksteradiel	499	543	568
Weststellingwerf	416	442	452
Totaal regio	3.931	4.142	4.300

Aantal leerlingen mbo 18-23

Hiernaast ziet u het aantal jongeren van 18 tot 23 jaar dat is ingeschreven bij het mbo, verdeeld naar gemeente over de afgelopen twee schooljaren. In alle gemeenten in de regio is een daling in het aantal mbo-studenten zichtbaar.

Het aantal verzuimmeldingen 18+ is in onze regio na een piek in 2022-203 afgenomen. In schooljaar 2024-2025 lag het totaal aantal verzuimmeldingen iets lager dan in voorgaand schooljaar. Opvallend is dat er in drie gemeenten juist een lichte stijging te zien is, terwijl het aantal unieke meldingen daar nagenoeg gelijk of iets lager is dan voorgaand schooljaar. Het aantal herhaalmeldingen per unieke leerling is daar dus hoger.

In de praktijk zien we ook dat het geven van voorlichting en het maken van duidelijke afspraken over wanneer verzuim gemeld mag en moet worden, leidt tot meer verzuimmeldingen. Zo zagen we op een school bijvoorbeeld een duidelijk toename in het aantal meldingen van overig verzuim (<16 uur in 4 weken). Dit zien we als een positief signaal, omdat we hiermee preventiever kunnen werken.

Verzuim 18+

	24-25	23-24	22-23
Achtkarspelen	112 ⁽⁶⁷⁾	93 ⁽⁶⁰⁾	125 ⁽⁸³⁾
Heerenveen	236 ⁽¹⁴⁰⁾	252 ⁽¹²⁹⁾	255 ⁽¹⁵²⁾
Ooststellingwerf	90 ⁽⁴⁸⁾	74 ⁽⁴⁷⁾	97 ⁽⁵⁷⁾
Opsterland	87 ⁽⁵⁷⁾	104 ⁽⁷³⁾	83 ⁽⁵¹⁾
Smallingerland	215 ⁽¹²⁶⁾	232 ⁽¹⁴⁷⁾	296 ⁽¹⁷⁶⁾
Tytsjerksteradiel	117 ⁽⁷⁵⁾	121 ⁽⁶⁶⁾	144 ⁽⁷⁶⁾
Weststellingwerf	123 ⁽⁶¹⁾	118 ⁽⁷⁰⁾	156 ⁽⁸⁸⁾
Totaal regio	981 ⁽⁵⁷⁴⁾	994 ⁽⁵⁹²⁾	1.156 ⁽⁶⁷⁴⁾

(cijfers tussen haakjes = uniek aantal jongeren)

Een positieve ontwikkeling zien we in het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters. Dit daalde licht ten opzichte van voorgaand schooljaar. Die daling is met name te danken aan minder voortijdig schoolverlaters vanuit het mbo, maar ook in het vo zien we een daling.

Naast de nieuwe VSV'ers is ook een groot aantal oud-VSV'ers (voortijdig schoolverlaters uit eerdere schooljaren) bij het Doorstroompunt in beeld. Zowel de nieuwe als de oude VSV'ers worden door Doorstroomcoaches gemonitord en waar mogelijk begeleid bij een stap richting onderwijs of werk. Ook in de categorie oud-VSV'ers is een daling te zien.

Aantal VSV per gemeente

	24-25	23-24	22-23
Achtkarspelen	86 (10%)	117 (13%)	85 (11%)
Heerenveen	159 (19%)	161 (18%)	164 (21%)
Ooststellingwerf	63 (7%)	81 (9%)	59 (7%)
Opsterland	87 (10%)	63 (7%)	64 (8%)
Smallingerland	290 (34%)	287 (33%)	261 (33%)
Tytsjerksteradiel	112 (13%)	86 (10%)	95 (12%)
Weststellingwerf	57 (7%)	81 (9%)	68 (9%)
Totaal vsv nieuw	854 (100%)	876 (100%)	796 (100%)
Totaal vsv oud	1.110	1.234	949
Totaal	1.964	2.110	1.745

(% = aandeel binnen regionaal totaal nieuwe vsv'ers)

Typeringen voortijdig schoolverlaters

Voor de voortijdig schoolverlaters brengen we met zogenaamde typeringen in kaart wat de redenen van uitval zijn. In 2024-2025 hebben we gewerkt met andere typeringen die een beter beeld van de reden van uitval geven. Het gaat om de volgende typeringen:

- ▶ Psychische- lichamelijke en gedragsproblematiek
- ▶ Werk
- ▶ Studiegebonden factoren
- ▶ Persoonlijke omstandigheden
- ▶ Instellingsgebonden factoren

Dat betekent voor 2024-2025 het volgende:

Psychische, lichamelijke en gedragsproblematiek: deze problematiek was voor 40,2 % van de voortijdig schoolverlaters de reden van uitval.

Werk: 20,6 % van de voortijdig schoolverlaters maakte een bewuste keuze om de school te verlaten, om aan het werk te gaan.

Studiegebonden factoren: in 19,9 % van de gevallen verlieten jongeren het onderwijs omdat ze moeite hadden met het vinden van de juiste opleiding of het afronden van de huidige opleiding.

Persoonlijke omstandigheden: voor 15 % van de voortijdig schoolverlaters waren de persoonlijke omstandigheden (zoals financiële problemen, of de thuissituatie) reden om te stoppen met school.

Instellingsgebonden factoren: een relatief klein deel van 4,2 % van de voortijdig schoolverlaters stopte met school doordat ze bijvoorbeeld geen stage konden vinden of onvoldoende begeleiding kregen.

Overigens is de reden van uitval vaak lastig te vatten in één specifieke factor. Zoals het rapport 'Voortijdig schoolverlaters aan het werk' (Scan de QR-code om het volledige rapport te bekijken.) ook laat zien, is de reden van uitval meestal een combinatie van factoren. Denk aan de jongere die een moeilijke thuissituatie heeft en (daardoor) gedragsproblematiek laat zien. Of jongeren die financiële problemen hebben en daardoor liever aan het werk gaan om geld te verdienen. Daarom doen de Doorstroomcoaches altijd een brede uitvraag bij de jongere en het onderwijs om de reden van uitval te achterhalen en daar een plan op te maken.

Scan de QR-code
Rapport
schoolverlaters
aan het werk

Studiegebonden factoren

170 | 19,9%

205 | 23% 2023 - 2024

Instellingsgebonden factoren

36 | 40,2%

Geen data 2023 - 2024

Psychische- lichamelijke en gedragsproblematiek

128 | 40,2%

311 | 36% 2023 - 2024

Werk

176 | 20,6%

243 | 28% 2023 - 2024

Persoonlijke omstandigheden

343 | 15%

2 113 | 13% 2023 - 2024

Onbekend

1 | 0,1%

4 | 0% 2023 - 2024

Totaal
854 | 100%

876 - 100% 2023 - 2024

Psychische- lichamelijke en gedragsproblematiek

- Hulpverlening
- Fysieke belemmeringen
- Psychische belemmeringen
- Verslaving
- ASS problematiek
- (Angst)stoornis
- Gedragsproblematiek
- Gender problemen
- LVB

Persoonlijke omstandigheden

- Verhuizing
- Financiële problemen
- Thuis situatie
- Daklozen
- Detentie
- Uitgeprocedeerd
- Zwangerschap
- Geen zin in school
- Veelvuldig verzuim
- Onvoldoende Nederlandse taalbeheersing

Studiegebonden factoren

- Verkeerde loopbaan richting
- Voldoet niet aan de verwachting
- Motivatie
- Huidige opleiding te moeilijk
- Onvoldoende vorderingen in de studie
- Negatief BSA

Werk

- Wil aan het werk

Instellingsgebonden factoren

- Verwijdering
- Geen contact
- Kwaliteit voldoet niet
- Onvoldoende studiebegeleiding
- Opleiding wordt niet aangeboden
- Geen stage

Ook in schooljaar 2024-2025 hebben we uitvoering gegeven aan het regionale programma VSV en JIKP 2021-2025. De werkzaamheden die hier voor het Doorstroompunt uit voort vloeiden waren Preventie 18+, Doorstroomcaches JIKP en ontwikkeling van een aanpak voor vsv'ers richting werk. Onder Preventie 18+ vallen de verzuimgesprekken 18+ (zie eerder in dit jaarverslag) en het aansluiten bij exitgesprekken, bedoeld om uitval te voorkomen en wanneer jongeren toch uitvallen, al een contactmoment te creëren vóór de uiteindelijke uitschrijving van school.

Onder de definitie jongeren in een kwetsbare positie (JIKP) vallen leerlingen van het VSO, PRO, ISK, vmbo-bb en leerwerktraject en Entree-studenten. Al enige jaren worden deze jongeren door Doorstroomcoaches begeleid bij hun overstap van onderwijs naar vervolgonderwijs, van onderwijs naar werk of van onderwijs naar dagbesteding. In het geval van een overstap naar vervolgonderwijs kan de Doorstroomcoach persoonlijke begeleiding bieden door bijvoorbeeld mee te gaan naar het intakegesprek van de vervolgopleiding. Gaat het om een stap naar werk of dagbesteding, dan schakelt de Doorstroomcoach de juiste begeleiding vanuit ketenpartners in, zoals een consultant werk van de gemeente.

Regionaal programma VSV en JIKP

Deze aanpak werkt voor zowel de jongeren als het onderwijs goed. Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is het regelmatige contact tussen het onderwijs en de doorstroomcoach. De komende jaren blijven we inzetten op een resultaatgerichte aanpak zodat zoveel mogelijk jongeren een vlekkeloze overstap maken.

Tot slot zijn we gestart met het ontwikkelen van een aanpak voor vsv'ers richting werk, vooruitlopend op de Wet van school naar duurzaam werk, die per 1 januari 2026 van kracht is. Daarvoor is een groep jongeren in kaart gebracht die:

- ▶ **geen uitkering hebben;**
- ▶ **geen startkwalificatie;**
- ▶ **geen schoolinschrijving;**
- ▶ **niet meer dan 630 euro p.m. verdienen;**
- ▶ **tussen 23 en 27 jaar zijn.**

Deze groep is benaderd door middel van huisbezoeken en persoonlijke kaartjes. De belangrijkste bevindingen zijn dat een deel van de jongeren ZZP'er is. Van hen kunnen we het inkomen niet zien, maar door de actieve benadering weten we wel dat deze groep geen ondersteuningsbehoefte heeft. Het andere deel van deze groep heeft vaak wel een ondersteuningsbehoefte, maar zijn niet in beeld bij instanties en weten de weg daar naar toe niet te vinden. Dat maakt dat we in de komende programmaperiode willen inzetten op vroeg contact (al in het geval van verzuim en door aansluiting bij exitgesprekken). Voor de groep 23-27 jarigen die al langer het onderwijs hebben verlaten en nieuw in beeld komen bij het Doorstroompunt, ontwikkelen we een gerichte aanpak, met name voor de jongere zonder of met een laag inkomen.

Dit jaarverslag is tot stand gekomen met medewerking van

- ▶ Medewerkers administratie leerplicht en Doorstroompunt van de 7 gemeenten
- ▶ Leerplichtambtenaren
- ▶ Doorstroomcoaches

Geschreven door

- ▶ A. Hooghiemstra (regionale Leerplichtcoördinator)
a.hooghiemstra@smallingerland.nl
- ▶ J. Inberg (Doorstroomcoördinator)
j.inberg@smallingerland.nl

Samen met beleidsmedewerkers onderwijs van de 7 gemeenten

- ▶ **Achtkarspelen:** Sytze Nauta (sj.nauta@achtkarspelen.nl)
- ▶ **Heerenveen:** Nynke Arendz (n.arendz@heerenveen.nl)
- ▶ **Ooststellingwerf:** Margriet Appeldorn (m.appeldorn@ooststellingwerf.nl)
- ▶ **Opsterland:** Jiske Sloot (jiske.sloot@opsterland.nl)
- ▶ **Smallingerland:** Mariës Zegers (m.zegers@smallingerland.nl)
- ▶ **Tytsjerksteradiel:** Douwtje Oosting (d.oosting@t-diel.nl)
- ▶ **Weststellingwerf:** Jitske Brinksma (j.brinksma@weststellingwerf.nl)